

BENÁTSKA ŠKOLA

- v Benátkach rozkvet maliarstva v období vrcholnej renesancie
- vzťah k Orientu = byzantské umenie
- je charakteristická výrazným kolorizmom
- **farba dominuje nad kresbou** - florentská škola sa zaoberala priestorovou výstavbou obrazu a plastickou modeláciou

GIORGIONE 1478 - 1510

- o jeho živote vieme len veľmi málo
- vytvoril si vlastný štýl
- námety maľby sa pre neho stal zámienkou na vyjadrenie pocitov
- maľuje príbehy s postavami, ktoré často nemajú žiadny logický vzťah ku skutočnosti
- **Spiača Venuša, 1510** - nahá žena ležiaca takmer na boku, je novinkou, ktorú budú nasledovať ďalšie generácie umelcov takmer bez zmeny (Tizian, Velázquez, Goya, Manet...)
- **Búrka, 1505** - jedno zo základných diel benátskeho maliarstva; **sugestívna atmosféra**, tajomné náznaky, bezbranná príroda podobne ako opustená matka, pôsobí dojmom bezbrannosti ("hrajú sa s ňom živly")

Paolo VERONESE 1528 - 1588

- s obľubou znázorňoval pohanské námety, galantné slávnosti a mytologické výjavy a náboženské témy
- **výpravná scenéria**
- scény dopĺňal **perspektívnymi stĺporadiami** či balkónmi, z ktorých vidieť zástupy ľudí pozerajúcich sa na ústredný výjav obrazu
- spoločne s Tizianom vyzdobil sieň Veľkej rady v Dóžovskom paláci v Benátkach
- **Hostina v Leviho dome** - obraz spojený so škandálnym procesom (maliar obžalovaný za nemorálnosť), pred inkvizičným súdom musel V. vysvetľovať, že aj maliari majú právo licencie (interpretovať biblické scény) ako básnici a blázni; napr. Máriu Magdalénu nahradil psíkom, lebo podľa neho tak výjav pôsobil harmonickejšie
- **Svadba v Káne Galilejskej, 1563** —> freska v refektári benátskeho kláštora, výpravná scénografia s množstvom postáv; sám seba zobrazil v podobe violistu v sprievode maliarov Tintoretta a Tiziana

TINTORETTO 1518 - 1594

- majster benátskeho manierizmu
- vo svojom diele spája tradíciou benátskej farebnosti s **Michelangelovým kompozičným umením a plasticitou** (svoje vedomosti z anatómie získal tým, že ako modely používal Michelangelove sochy)
- pracoval pre kláštorné bratstvá v Benátkach
- **Vraždenie neviniatok, Benátky** - obraz z cyklu príbehov zo starého a nového zákona, ktorý maľoval 23 rokov; veľkolepé diela so strhujúcou dramatickosťou, ktorá je predzvesťou baroka
- **Zuzana a starci, 1557** —> nenútenosť Zuzany, detailné prepracovanie toaletných potrieb, veľmi sugestívne svetlo, ktoré obklopuje ženu

TIZIAN 1490 - 1576

- veľmi oceňovaný pre živosť farieb a dokonalé ovládanie maliarskej techniky
- keď bol hosťom pápeža Pavla III. (1545) v Ríme stretol sa s Michelangelom, to ovplyvnilo jeho tvorbu
- **Benátky** boli pre neho hlavným miestom tvorby
- v postavách snaha vystihnúť individuálne črty
- mal veľkú záľubu v krajinách - široké ožiarené **panorámy**

- v posledných rokoch svojho života pracoval pre španielskeho kráľa Filipa II.
- **celé jeho dielo je založené na farbe** - modeluje ňou tvary, vytvára priestor a atmosféru
- maľoval ideálne krajiny a snažil sa o zobrazenie ideálu ľudskej krásy
- **"revolucionár"** —> podkladová vrstva na celom plátne, na ňu potom kreslil a maľoval rôznymi tónmi, potom tvary modeloval pomocou lazúr; nakoniec suchým štetcom pastózne nanášal poslednú vrstvu = jednota atmosféry a svetla
- **Bakchus a Ariadna** - patrí k obrazom, ktoré volal "básňami"; dokonalo evokuje svet antických báj
- **Nanebovzatie P. Márie, 1518** - dokonalý prototyp pre túto tému v barokovom umení; Mária v tzv. figura serpentinata; protipohyb
- **Portrét Pavla III so synovcami, 1545** - obraz vznikol pri ceste do Ríma; snaha o zachytenie psychológie postáv - potmehúdsky pohľad pápeža a podlízavý postoj jeho synovca
- **Portrét Karola V. na koni, 1548** - pripomína bitku, pri ktorej utrpeli protestanti porážku; hrdosť cisára Karola V. podčiarkujú harmonické červené tóny
- **Venuša urbinská, 1538** —> maliar sa nesnažil preložiť predmety do línií a plastických tvarov ako florentskí umelci ale zobrazoval farebné hodnoty, ktoré vníma oko; obraz inšpirovaný Giorgioneho Spiacou Venušou
- **Apollo a Marsyas, 1576** —> neskorá tvorba maliara, rozvinutý iluzionizmus, chvenie farebných škvŕn v neskutočnom priestore